

Diagnòstic de la població entre 0 i 30 anys de Sant Cugat del Vallès

Conclusions

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Gener de 2018

La població entre 0 i 30 anys de Sant Cugat

La població de 0 a 30 anys que viu a Sant Cugat del Vallès és de 36.410 persones¹, fet que representa el 40,7% de la població total del municipi, un percentatge més elevat que el comarcal (34,08%).

La proporció de població infantil de 0 a 12 anys representa el 17,32%, valor més alt que la del conjunt de la comarca que és del 15,36%. La població infantil s'eixampla principalment en la franja dels 4 als 12 anys que, a Sant Cugat, té un pes relatiu del 12,50%, el més elevat amb relació a la resta de franges d'edat. La franja d'edat de 13 a 18 anys representa el 7,88%, una proporció també més elevada que la del conjunt de la comarca (6,33%). Els propers anys doncs, es preveu que la franja d'edat d'adolescents i joves augmenti ja que el nombre d'infants entre els 0 i els 12 anys és superior al de joves i adolescents actuals.

Sant Cugat, una ciutat per aprendre

Una ciutat per aprendre

	Elements d'oportunitat	Aspectes a treballar
Oferta educativa i escolarització	• Àmplia oferta de centres educatius públics i privats de molta qualitat.• Augment de la demanda de places en escoles públiques.• Mesures d'adaptació de les escoles bressol a les necessitats de les famílies (flexibilització horaris, ...).• Sistema de tarifació social per facilitar l'accés.• Existència d'altres models de serveis d'atenció a la petita infància.• Pol d'atracció formativa universitària.• Predisposició de l'Ajuntament i les universitats per treballar la vinculació amb el territori.	• Garantir uns mínims de qualitat d'atenció en els altres models d'atenció a la petita infància.• Increment de les places públiques a primària i secundària.• Rebaixar la pressió social per cursar batxillerat.• Enfortir i adequar l'oferta de cicles formatius a la ciutat.• Oferir alternatives a la formació universitària.• Afavorir la vinculació de les universitats i l'alumnat amb el territori.

¹ Segons dades del padró municipal d'habitants 2016. Ajuntament de Sant Cugat del Vallès

Orientació acadèmica	• Existència de diferents iniciatives d'orientació i acompanyament als alumnes.	• Detecció precoç i seguiment de l'alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge al llarg de tot el seu curs acadèmic. • Millorar i reforçar l'acompanyament personalitzat al jove en la detecció i seguiment de casos d'abandonament o de joves que surten del circuit.
Immersió tecnològica i innovació educativa.	• Xarxa d'escoles que participen a Escola Nova 21. • Recursos i programes per la innovació.	• Resistència per part d'alguns centres educatius.
Atenció a les necessitats especials	• Sant Cugat compta amb diversos recursos adreçats a alumnat amb necessitats educatives especials. • Decret d'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. • Reforç lingüístic a l'alumnat de primària.	• Ampliació dels recursos públics per poder atendre les necessitats educatives especials, tant dins com fora de l'aula. • Dissenyar estratègies per poder fer reforç de llengua catalana a secundària dins dels centres.
Oferta complementària	• Oferta extraescolar àmplia i variada.	• Pensar estratègies per implementar algun tipus d'ajuda universal per arribar a tothom i garantir l'accés de tots els infants i joves a l'oferta. • Dissenyar una oferta atractiva i accessible pels adolescents.
El paper de les famílies	• Existència de programes per treballar la implicació de les famílies.	• Donar continuïtat a la secundària al treball que s'està realitzant família-escola a primària.
Espais d'estudi	• Les biblioteques i espais d'estudi del municipi	• Continuar estudiant la demanda i l'oferta per adequar horaris i equipaments.

- **Oferta educativa i escolarització**

Sant Cugat té una àmplia oferta de centres educatius públics i privats de molta qualitat que permet una cobertura de places important i més elevada que a altres municipis de l'entorn. Les famílies amb infants menors de 12 anys valoren majoritàriament que aquesta oferta és suficient o molt bona. Les persones que consideren que l'oferta és insuficient, majoritàriament assenyalen que calen més places a escoles de primària, tant públiques com concertades laiques. En menor mesura assenyalen la necessitat de més projectes d'escola lliure o amb projectes innovadors, així com més oferta d'ensenyament en llengua anglesa.

La majoria d'infants escolaritzats en escoles bressol es concentren en centres de titularitat privada (73,9% el curs 2016-17), una tendència que han anat en augment els darrers anys. Cal tenir en compte, però que aquest augment ve condicionat per l'augment de les places d'oferta privada. Tot i això, des de l'àmbit tècnic s'indica que en els darrers anys hi hagut un augment en la demanda de places a les escoles bressol públiques.

Hi ha diversos motius que, segons els tècnics consultats, expliquen la dificultat d'accedir a escoles bressol públiques. En primer lloc, els **preus elevats de les places públiques** que, a Sant Cugat, són equiparables als de l'oferta privada i representen una barrera econòmica per a moltes famílies.

Per aquest motiu, s'està implantant el **sistema de tarifació social, per facilitar l'accés, tant a les escoles bressol municipals, com a l'Escola de Música i conservatori i l'Escola d'Art i Disseny així com a les activitats esportives. El sistema de tarifació social està permetent reduir fins al 70% les quotes i en els casos que també tenen dificultats per assumir el 30% restant es vehicula a través de serveis socials que pot arribar a cobrir el 100% de la quota en cas necessari.**

Les famílies que volen **models diferents d'atenció a la infància han d'optar per serveis alternatius o privats** (principalment, centres de suport, espais familiars o persones cuidadores a casa, i en menor mesura, les llars de criança o les mares de dia). En aquest aspecte, **preocupa que aquests altres models d'atenció a la petita infància no estiguin regulats. Caldria exigir i garantir uns mínims de qualitat d'atenció a aquestes iniciatives.**

La transició de l'escola bressol a la primària es treballa conjuntament amb els centres educatius i s'evita que hi hagi un trencament massa bruscat entre les dinàmiques i el funcionament a les escoles bressol i al segon cicle d'educació infantil. La coordinació i comunicació entre les escoles bressol municipals i els serveis municipals de suport i atenció a la infància és fluïda, els circuits estan pautats i són clars, de manera que la detecció i la derivació a altres serveis, quan s'escau, funciona de manera adequada.

De l'alumnat de primària, només un 42,35% dels alumnes es matricula a l'oferta pública, mentre que aquest mateix percentatge s'eleva fins el 66,48% al conjunt de la comarca. **Ha augmentat el nombre de famílies que demanen places a escoles públiques tant a segon cycle d'educació infantil com a educació primària i la tendència és que vagin en augment.** Els agents consultats atribueixen aquest augment en la demanda d'escola pública a diversos factors. D'una banda, **al prestigi de l'escola pública que ve donat en part pel moviment d'innovació educativa.** Moltes famílies ja no trien l'escola per proximitat sinó pel projecte educatiu que proposa cada centre en el marc de la seva autonomia. De l'altra, a **l'arribada de noves famílies bàsicament de l'Àrea Metropolitana de Barcelona** que s'instal·len a Sant Cugat, principalment a Volpelleres, i que han apostat majoritàriament per l'escola pública. I en tercer lloc a les famílies que treballen fora del municipi i fins ara matriculaven els fills a centres d'altres municipis, mentre que **actualment opten per escolaritzar-los a Sant Cugat.**

L'escolarització en l'etapa de l'Educació Secundària Obligatòria també és més elevada en centres privats concertats que no pas en els centres públics, tot i que s'observa un lleugera tendència a l'augment en la demanda. Sant Cugat comptarà el curs vinent amb noves línies i **per part del Departament d'Ensenyament es considera que al municipi hi ha una oferta de places suficient.** Amb tot, alguns dels agents consultats assenyalen que l'oferta de places de secundària és insuficient i que ha mancat previsió en la planificació de l'oferta.

Pel que fa a l'educació post obligatòria, **el percentatge d'alumnat escolaritzat a batxillerats se situa prop del 70%** (a nivell comarcal és menys del 50%), mentre que en cicles de grau mig és del 12,4% i en cicles de grau superior és del 18,3%. Es coincideix a assenyalar que hi ha una **gran pressió social per cursar batxillerat, tot i que aquest itinerari no és el més adequat per alguns nois i noies.** Si la inscripció a Cicles formatius no es fa en el seu moment, aquells que suspelen l'ESO i volien fer batxillerat no tenen places a cicles formatius i poden arribar a perdre un any lectiu. **L'oferta de cicles formatius es dimensiona comarcalment per part del Departament,** i això fa que alguns joves hagin d'anar a Terrassa, Sabadell o Barcelona. A Sant Cugat **l'oferta de cicles és privada principalment** i hi ha qui valora que caldria una oferta més variada, així com ampliar la possibilitat de cursar FP dual, ja que Sant Cugat compta amb moltes empreses i la FP dual permetria formar els joves i facilitar-ne la transició al món del treball. Actualment a Sant Cugat no es cobreixen totes les places dels cicles ofertats, mentre que als altres municipis de la comarca això no passa per la quals cosa des de l'àmbit polític es planteja **necessari revisar i enfortir l'oferta existent al municipi.** Així, es preveu impulsar un estudi en l'àmbit de l'Àrea Metropolitana que suposarà una oportunitat per detectar les necessitats de les empreses i plantejar estratègies per adequar i promoure els cicles formatius més adients per Sant Cugat.

La ciutat també compta amb **oferta formativa complementària a través dels tres PFI, la UEC, així com a través de l'Escola d'adults,** que ofereix també les proves d'accés a cicles de grau mig.

Sant Cugat, **és un pol d'atracció formativa, atès que és una ciutat ben comunicada, amb un entorn amable** i que allotja diferents centres de formació universitària ubicats a la ciutat. Malgrat la presència d'aquests centres, des de l'àmbit tècnic s'indica que **manca una major vinculació de les universitats i l'alumnat universitari amb el territori, que no fa vida a la ciutat**. S'han impulsat diferents iniciatives però, l'estratègia de col·laboració i vinculació amb el territori no ha reeixit, tot i que tant per part de l'Ajuntament com des de les universitats hi ha predisposició a la col·laboració.

A més a més, Sant Cugat té bones comunicacions de transport amb altres universitats, com ara la Universitat de Barcelona o la Universitat Autònoma de Barcelona. Tot i això, s'indica que l'accés a la universitat és car i **es troben a faltar alternatives a la formació universitària**

- **Orientació acadèmica**

Sant Cugat impulsa diferents iniciatives, per tal d'orientar i acompanyar els joves en el procés de decisió sobre el seu itinerari formatiu. Tot i haver-hi el Grup d'orientació de joves, s'assenyalen **dificultats de detecció de necessitats i de seguiment de casos d'abandonament o de joves que surten del circuit així com de detecció precoç i de seguiment de l'alumnat que presenta dificultats d'aprenentatge al llarg de tot el seu curs acadèmic**. Aquestes necessitats es perceben més en els centres públics. En aquest sentit, s'indica la necessitat de millorar i reforçar l'acompanyament personalitzat al jove i que es faci un millor seguiment.

- **Inmersió tecnològica i innovació educativa.**

Aquest és un eix de les polítiques educatives del municipi i en els darrers tres anys s'han dedicat **nombrosos recursos a l'acompanyament dels centres de primària i de secundària en el procés d'innovació tecnològica**, tot fomentant l'ús de la tecnologia com a eina al servei de la innovació educativa. Aquest procés d'innovació, però, en alguns casos s'ha viscut amb prudència per part dels centres educatius, ja sigui perquè **l'allau de recursos els ha desbordat, perquè aquests recursos han arribat abans de que tinguessin una necessitat concreta, o per la resistència a incorporar determinats canvis**.

A la ciutat hi ha escoles que tenen **projectes educatius innovadors**, que treballen per projectes i que repercuteix en un augment de la motivació dels alumnes. Un total d'onze centres formen part del **moviment d'Escola Nova 21**, que impliquen molt a les famílies i Sant Cugat és l'únic municipi que compta amb una xarxa formada només per centres del municipi. Tot i això, alguns centres encara no han mostrat interès en formar-ne part, fet que

provoca un cert desequilibri en la participació de les famílies d'escoles que no treballen amb aquestes metodologies o que tot i treballar-hi no volen formar part del moviment.

- **Atenció a les necessitats especials**

Les necessitats especials es tracten de forma inclusiva en el centres d'ensenyament del municipi sostinguts amb fons públics. Tanmateix, des de l'àmbit tècnic es valora que **manquen recursos per poder atendre les necessitats educatives especials, tant dins com fora de l'aula.** Les necessitats d'aprenentatge, com ara els trastorns relacionats amb la lectoescriptura o logopèdia no tenen cobertura pública, excepte en el cas de hipoacúsies greus o sordesa. L'oferta de centres d'atenció psicològica, logopèdia o trastorns de l'aprenentatge és de gestió privada. Es preveu que gràcies al **Decret d'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, aprovat el 19 d'octubre de 2017, es millori la cobertura de l'alumnat amb necessitats educatives especials.**

També hi ha una demanda històrica d'un centre d'educació especial per a infants i joves, atès que manquen recursos per atendre casos de trastorns mentals en la infància al propi municipi.

En l'**acollida de l'alumnat nouvingut cal reforç lingüístic**, que a primària es treballa des de les escoles però, en canvi, a l'educació secundària no es dona ni dins ni fora del centre. Caldria **dissenyar estratègies per poder fer llengua catalana dins del centre, a les tardes a través d'entitats i sobretot adreçades als cursos de 3r i 4t de la ESO.** Cal tenir present els casos d'adolescents que arriben a Sant Cugat quan tenen 14 o 15 anys, reagrupats per les seves famílies, i que es troben amb dificultats amb l'idioma així com amb altres factors de vulnerabilitat (escolarització deficient al seu país d'origen o que han tingut una escolarització tardana).

- **Oferta complementària**

Sant Cugat té una **oferta extraescolar complementària àmplia i variada.** La franja de 3 a 12 anys és la més atesa, tant pel que fa a l'atenció als infants, als professionals que treballen amb ells i a les famílies. Tot i això, es planteja la **necessitat de pensar estratègies per implementar algun tipus d'ajuda universal per arribar a tothom i garantir l'accés de tots els infants a l'oferta.** En general, hi ha **dificultats per detectar les famílies que no poden accedir.**

Els adolescents tenen una oferta extraescolar diversa, principalment esportiva o cultural, però seria interessant obrir-la a altres àmbits d'activitat i potenciar que sigui motivadora pel jovent i facilitar-ne l'accés. Es té la percepció que amb la implementació de l'horari compactat als instituts, s'ha incrementat el nombre de joves que fan extraescolars. No obstant hi ha **joves que es queden aïllats a casa o enganxats a les pantalles.** Per aquest motiu, es

valora necessari **generar espais on els joves es puguin trobar, relacionar-se i trencar amb aquest aïllament social.**

- **El paper de les famílies**

La implicació de les famílies en l'aprenentatge i educació dels infants i joves és un element clau, que es treballa des de diferents projectes: treball escola-família amb els centres educatius, Pla educatiu d'entorn, Escola de pares i mares, la sèrie *TV famílies i escoles*, sobre formació de pares i pares, etc.

Es valora necessari des de l'àmbit polític **implementar el treball família - escola també a la secundària, ja que el paper de les famílies a en aquesta etapa és significativament diferent que a l'etapa d'educació primària.** També s'assenyala que la implicació i l'acompanyament que fa el professorat a l'alumnat a la secundària és menys personalitzat.

- **Espais d'estudi**

Sant Cugat del Vallès, compta amb **diverses biblioteques, que són un recurs socio educatiu reconegut i molt utilitzat per les famílies** amb infants menors de 12 anys. Molt joves les utilitzen com espai d'estudi. Cal continuar estudiant quina és la demanda i adaptant l'oferta (tant en espais, horaris i equipament) donat que les aules d'estudi, a banda de donar resposta a les necessitats d'aquest tipus d'espai, també cobreixen la necessitat dels joves d'un espai de trobada, inexistent a Sant Cugat, i ofereixen una oportunitat per a la col·lectivització de l'estudi. També hi ha un **perfil de joves que a casa no disposa d'espais adequats per a l'estudi** i la biblioteca no és un espai adequat per a ells, perquè no es poden fer treballs en grup. Aquesta necessitat també s'ha detectat des de l'Escola d'Adults, on assenyalen que alguns alumnes, davant la manca d'espais adequats per a l'estudi a la ciutat, van al locutori a estudiar i fer treballs.

Sant Cugat, una ciutat saludable pels infants i joves

Una ciutat saludable

	Elements d'oportunitat	Aspectes a treballar
Els recursos d'atenció	Diversos serveis i recursos per atendre als infants i joves. Servei d'atenció a situacions de maltractament infantil en infants i joves de 5 a 18 anys. Pla Far de colors.	L'oferta de recursos públics d'atenció a infants i joves s'ha vist reduïda. Cercar estratègies per a què el metge de capçalera esdevingui el referent per a les famílies en tots aquells casos en què l'atenció d'un pediatra no és necessària. Hi ha problemàtiques de salut mental infantil que no queden cobertes pels recursos públics.
La salut i el temps de lleure	La promoció d'esport saludable i millora de l'ús dels parcs per part del jovent. Activitats esportives com a espais de prevenció.	Cercar alternatives a l'oferta d'oci vinculat al consum.
El paper de les famílies		Poca presència de les famílies amb els seus fills. Tendència de les famílies a buscar recursos d'atenció a la petita infància fora de Sant Cugat.
Addiccions	Pla d'actuació sobre els consum de drogues entre els i les adolescents. Previsió de la realització d'un estudi del consum de drogues per districtes i edats.	Treballar la permissivitat existent dels pares amb relació a l'oci nocturn i les addiccions. Posar especial atenció en els malestars del jovent i reforçar el treball preventiu i l'acompanyament. Reforçar els recursos terapèutics per atendre als adolescents.
Hàbits, trastorns i atenció a la salut en la infància	Accions de prevenció i sensibilització amb relació al bon ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per aprofitar-les com a instruments educatius.	Poca presència familiar. Ús de pantalles. Manca d'un projecte únic per abordar addiccions a pantalles.
Diversitat afectiva sexual	Obertura d'un Servei d'atenció integral LGTBI a Casa Mónaco per a adolescents i joves.	Treball amb els centres educatius.

- **Els recursos d'atenció**

La ciutat compta amb diferents serveis i recursos per atendre la salut dels infants i els joves. Des de l'àmbit tècnic es percep que la demanda de reforçar el servei de pediatria ha augmentat ja que moltes famílies opten per portar als seus fills/es al pediatra enlloc del metge de família. De fet, és una situació comú arreu de Catalunya. Està en fase d'estudi cercar estratègies per a què el metge de capçalera esdevingui el referent per a les famílies en tots aquells casos en què no és necessari l'atenció d'un pediatra.

Pel que fa la salut mental, tot i que la ciutat compta amb un recurs especialitzat com el CSMIJ, els tècnics consultats perceben que hi ha **problemàtiques que no sempre es poden qualificar com a patologia mental i que no són cobertes des del CSMIJ o els recursos especialitzats ubicats a Rubí o Terrassa.** Per tant, en aquest context, hi ha problemàtiques de salut mental infantil que no queden cobertes pels recursos públics.

Pel que fa les situacions de maltractament, Sant Cugat disposa d'un Servei d'atenció a situacions de maltractament infantil en infants i joves de 5 a 18 anys, dins del Protocol de prevenció i intervenció del maltractament a la infància i adolescència de Sant Cugat del Vallès; i Pla Far de colors, Servei d'Atenció i Recuperació Terapèutica per Infants i Adolescents, de 0 a 18 anys, emmarcat en el Servei Municipal d'Atenció a la Dona, dins la Xarxa Municipal d'Atenció a les Dones.

- **El paper de les famílies**

En la cobertura de les necessitats de les famílies en la criança dels seus fills/es es donen dues situacions segons els tècnics consultats. D'una banda, **no afloren les situacions problemàtiques d'algunes famílies i de l'altra hi ha una tendència entre les famílies a buscar recursos d'atenció a la petita infància fora de la ciutat** ja que a Sant Cugat no existeix una alternativa municipal a les escoles bressol.

El context laboral amb permisos de maternitat curts i de paternitat pràcticament nuls porten en molts casos a l'externalització de la criança i a la manca de presència dels pares i mares que **reverteix en l'educació emocional dels fills i filles.** Aquest fet no ajuda a què els infants tinguin adults referents. En aquest sentit, comença a aparèixer un moviment de gent demanant espais de criança responsable, però que encara no és majoritari entre la població de Sant Cugat.

Aquesta absència repercuteix en els seus hàbits, especialment en l'adolescència, (per exemple, els nutricionals, ja que sovint mengen sols) i en ocasions desemboca en trastorns emocionals que s'agreugen en situacions de risc d'exclusió.

Els tècnics consultats també destaquen la **permissivitat de les famílies amb relació a l'oci nocturn dels seus fills/es adolescents així com amb el consum de drogues** . Cal tenir en compte que les alternatives d'oci a Sant Cugat són poques i estan aïllades. Aquest oci està principalment vinculat al consum. En aquest sentit, hi ha acord entre els agents consultats que el model d'oci actual no ofereix alternatives per aquesta edat.

- **Hàbits, trastorns i atenció a la salut en la infància**

Són diversos els elements que generen preocupació entre els responsables tècnics consultats. D'una banda, en l'ús de les pantalles en infants de dos anys, per l'efecte que pugui tenir en el seu desenvolupament i perquè en molts casos és símptoma de la poca presència familiar. De l'altra, l'excessiva medicalització que comença a l'etapa 3-12 i que esdevé un element comú al llarg de totes les etapes. També preocupa que hi ha famílies que suprimeixen el consum de determinats aliments de la vida dels seus fills/es, sense que hi hagi una justificació mèdica, com ara la lactosa o el gluten de la dieta dels infants; el sobrepès i el sedentarisme en la població infantil a Sant Cugat també és una realitat a tenir present, tot i que es considera que és un fenomen menor que a altres ciutats.

- **Les addiccions**

D'acord amb la visió tècnica, les dades del consum de drogues entre el jovent a Sant Cugat són equiparables a la resta de Catalunya. Des de l'àmbit polític es percep que la **permissivitat de les famílies amb relació amb l'oci nocturn dels seus fills també existeix en l'esfera de les addiccions**, considerant-les com a normals entre el jovent. Més enllà del consum de drogues, als responsables tècnics es preocupa **la detecció dels malestars que hi ha darrera dels consums**: població jove que se'n prengui per fer front a dificultats diverses (per exemple, l'estrès pels exàmens). És necessari **treballar els malestars emocionals del jovent i realitzar acompanyament també amb les famílies, tant d'aquells joves que consumeixen com d'aquells que pateixen depressió, ansietat**, etc. L'any 2012 l'Ajuntament de Sant Cugat impulsà la creació del Pla d'actuació sobre el consum de drogues entre els i les adolescents. Està previst realitzar un estudi per districtes i edats, fet que suposa una oportunitat per poder fer un abordatge des d'una perspectiva global i l'actualització de les dades amb relació als consums de drogues entre el jovent de Sant Cugat,

Cal **reforçar els recursos terapèutics per atendre als adolescents, ja que els centres terapèutics no estan subvencionats per a joves menors de 18 anys**. El Centre d'Assistència i Seguiment a drogodependències (CAS)no és percebut com un recurs adreçat al jovent.

Els i les joves de Sant Cugat **tenen un accés molt ràpid a les tecnologies i la ciutat no compta un projecte únic i específic per abordar les addiccions a les xarxes socials del jovent**. Però, la ciutat sí compta amb diferents accions de prevenció i sensibilització amb relació al bon ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per aprofitar-les com a instruments educatius.

- **Diversitat afectiva sexual**

Es valora la **necessitat de treballar millor la diversitat afectiva sexual als instituts**, tot i que des de les direccions dels centres no es percebi com una necessitat. No s'aposta per aquest tema ni per l'acompanyament emocional al jovent. En aquest sentit, es destaca **l'oportunitat que representa l'obertura d'un Servei d'atenció integral LGTBI a Casa Mònaco** gestionat per Polítiques socials **per a adolescents i joves**.

- **La promoció d'hàbits saludables**

Les escoles estan treballant hàbits saludables (Programa de Salut Escolar, Pla de dinamització educativa, Escola de pares i mares) i s'ha anat millorant en aquest àmbit al llarg dels darrers anys. Ara bé, encara queda camí a recórrer i **es té la sensació que potser es treballa o es promou més a l'escola pública que no pas en algunes escoles privades i privades concertades**.

L'esport que es promou a la ciutat és saludable i s'està millorant l'ús dels parcs per part del col·lectiu jove. **Les activitats esportives són espais de prevenció que funcionen i tenen un efecte positiu en la promoció de la salut**. Es destaca però, que **l'oferta esportiva adreçada a adolescents de 12 a 16 anys és principalment federada i vinculada a la competició**.

De l'enquesta realitzada als joves de 12 a 30 anys, es desprèn que majoritàriament se senten informats o molt informats. La ciutat compta amb diferents recursos d'orientació i acompanyament al jovent en l'àmbit de la salut, com el Programa Salut i Escola, servei ben valorat que els i les adolescents tenen com a referent i que fan servir: i la Tarda jove, també reconegut pels propis joves: funciona i rep moltes visites, cada vegada de situacions més complexes.

Tot i això, es percep que l'educació emocional, que és quelcom assimilat a primària, no està tan assumida a l'etapa secundària. **Caldria abordar l'educació i acompanyament emocional al jovent i a les famílies de manera transversal i comunitària**.

La ciutat com espai de convivència i relacions positives

La ciutat com espai de convivència i relacions positives

	Elements d'oportunitat	Aspectes a treballar
Les diferències de la població	• Serveis i recursos adreçats a població en situació o risc de vulnerabilitat.	• Situació de polarització social.
Informació i l'accés als recursos	• Serveis, programes i prestacions adreçats a les famílies.	• Habilitar un circuit obert d'accés a la xarxa de serveis i recursos.• Desigual distribució territorial dels recursos.
Ajuts i prestacions	• Tarificació social.	• Millorar la coordinació entre els serveis municipals i la resta d'agents de la ciutat a través d'espais estructurats i amb una figura tècnica de coordinació per aportar una visió estratègica més integral i universal.
Les relacions i la gestió de les emocions	• Tallers i activitats de prevenció.	• Major visió de fons per treballar més enllà dels símptomes.

▪ Les diferències de la població

Sant Cugat del Vallès és la ciutat catalana amb la renda neta mitjana de les llars més elevada i la tercera en la llista de ciutats de l'Estat amb la renda més alta de mitjana per llar. Tot i això, l'Observatori sociològic de Sant Cugat apunta a un **tendència creixent entre les persones amb dificultats per fer front a problemes d'alimentació i neteja, amb dificultats per fer front al pagament de la llar (llum, aigua, gas), o per fer front al pagament de l'habitatge.** Aquestes dades, així com les conclusions del Pla d'inclusió de Sant Cugat, apunten a una **situació de polarització social, tant socioeconòmica com de diferències en l'àmbit territorial.** Tot i els nombrosos recursos i serveis, es té la **percepció que no es visualitzen les dificultats que tenen alguns col·lectius i hi ha poca consciència d'aquesta segmentació entre la ciutadania.**

- **Informació i l'accés als recursos**

Els tècnics consultats troben a faltar **un circuit obert per a què tothom pugui conèixer l'oferta diversa de serveis i recursos de la ciutat i pugui entrar a la xarxa de forma natural**, treballant per l'accés a alguns serveis i recursos en itineraris fora dels serveis socials de manera **que es puguin establir relacions normalitzades amb persones d'altres perfils**.

Tot i que l'oferta d'activitats és molt àmplia, **la distribució dels recursos és desigual en l'àmbit territorial en funció dels barris, tots ells amb diferents trets, dinàmiques territorials i organització**. S'identifica La Floresta amb un dèficit de recursos, especialment amb una manca d'oferta per a joves. Accedir als recursos ubicats en altres zones de la ciutat requereix desplaçament, amb les dificultats relacionades amb els dèficits en la mobilitat amb transport públic.

L'Ajuntament impulsa serveis, programes i prestacions adreçats a les famílies, alguns dels quals són destinades a les famílies en situació de vulnerabilitat: Projecte El Talleret, Projecte Rebost, Projecte Ajuda'm a créixer. També disposa de dos centres oberts dirigits a infants de 6 a 12 anys, que han fet un canvi treballant cap a un model més integrador; i es duen a terme diverses mesures per afavorir l'accés d'infants amb necessitats educatives especials a les activitats: Taller Triangle, mesures per la promoció de la integració dels infants amb necessitats especials en les entitats d'educació en el lleure, etc.

- **Ajuts i prestacions**

L'Ajuntament de Sant Cugat **impulsa diferents ajuts i beques per famílies que ho necessiten**. A banda de la tarificació social també hi ha ajuts econòmics per a infants escolaritzats en les escoles bressol municipals i ajuts de menjador d'escolarització obligatòria en funció de la capacitat econòmica de les famílies així com ajuts específics per famílies que estan en seguiment.

Des de l'àmbit tècnic es té **la percepció que sovint les respostes són tardanes, estan parcel·lades i són sectorials**. Així mateix, **es percep un cert desconeixement dels recursos de què disposa la ciutat**, tant entre els propis tècnics/ques municipals com en els centres educatius. Per millorar aquesta situació, **calen espais estructurats de coordinació amb una figura tècnica que actuï de pont entre els serveis municipals i la resta d'agents de la ciutat, que porti visió estratègica més integral i universal, garantint l'accés dels infants i joves en situació de exclusió als recursos**.

- **Les relacions i la gestió de les emocions**

Des de l'àmbit tècnic és valora que la intervenció en problemes d'assetjament o de relacions abusives sovint es centra més en els símptomes – a través de tallers i activitats de prevenció reflexió-, en allò que es veu, que no pas en analitzar el problema de fons. Per tant, caldria una **major visió de fons en les polítiques municipals, ja que no analitzar els problemes de fons porta el risc de minimitzar i normalitzar les conductes** (relacionades amb l'assetjament, les relacions entre iguals, el malestar...).

Els usos del lleure a Sant Cugat

Els usos del lleure

	Elements d'oportunitat	Aspectes a treballar
Oferta esportiva	• Àmplia xarxa d'equipaments i instal·lacions esportives.• Hàbit de pràctica esportiva molt consolidat entre la població.• Activitats de foment de l'esport femení i adequació de l'oferta a les necessitats,• Polítiques de bonificacions per garantir l'accés a l'activitat esportiva .	• Incrementar l'oferta d'activitats esportives per a famílies i les activitats no competitives.• Seguir plantejant estratègies per donar continuïtat a la pràctica esportiva en l'etapa de secundària.• Promoure més activitats esportives puntuals obertes.• Mesures per canalitzar la demanda de joves que volen fer esport no federat.• Alliberar espais i horaris als equipaments per donar resposta a la demanda i les necessitats dels nois i noies que volen fer esport sense estar federats.• Seguir fomentant les activitats esportives a la via pública.
Oferta cultural	• Oferta àmplia, variada i accessible fins als 12 anys.• Equilibri territorial de l'oferta.• Equipaments musicals referents entre els joves.• Descomptes per a joves per facilitar l'accés a l'oferta.	• Continuar treballant en la descentralització de l'oferta.• Articular oferta atractiva per adolescents de 13 a 18 anys.• Continuar millorant la difusió de l'oferta.
Oferta d'oci	• Oferta infantil i familiar àmplia i diversa.	• Donar una resposta més integral i global a les necessitats en l'àmbit del lleure.• Definir la prioritat futura pel que fa a l'oferta de lleure del jovent, adolescent i major d'edat.• Manca d'espais de referència juvenil.

L'oci, el lleure i l'esport configuren àmbits importants en la vida dels infants i joves, no tan sols perquè representen els seus espais de gaudi en el temps lliure sinó perquè són vehicles importants pel seu desenvolupament i aprenentatge.

En general, aquesta **oferta és molt ben valorada per les famílies amb infants menors de 12 anys enquestades**. En canvi, **entre els i les adolescents aquesta percepció positiva es dilueix entre els que afirmen desconèixer l'oferta i els que consideren que l'oferta no s'ajusta a les seves necessitats**. Entre els i les joves majors d'edat, s'observa com els més crítics amb l'oferta existent són els joves d'entre 22 a 25 anys.

La majoria dels joves consultats, un 82%, assenyala que realitza aquestes activitats a la ciutat, i entre les activitats que **troben a faltar destaquen concerts i espectacles, més activitats esportives al marge dels clubs, i també activitats de teatre, arts o fotografia, entre d'altres**.

L'Esport a Sant Cugat

▪ Oferta esportiva

Sant Cugat del Vallès és una ciutat on **l'activitat esportiva és molt present i es canalitza a través d'una àmplia xarxa d'equipaments i instal·lacions esportives**. Destaca de manera especial la presència de camps de futbol, pistes poliesportives, pistes de petanca, mobiliari urbà per la pràctica esportiva a l'espai públic i algun equipament més singular, com ara les hípiques o el golf. El teixit associatiu esportiu està format per 134 entitats, i la promoció i la gestió de l'esport a la ciutat es canalitza des de l'Oficina Municipal d'Esport per a Tothom (OMET).

La gran aposta que Sant Cugat ha fet tradicionalment per l'esport infantil ha provocat **que l'hàbit de la pràctica esportiva estigui molt consolidat entre la població, i que ara hi hagi una forta demanda en edats més grans**. Aquesta pressió es dona en tots els àmbits i s'observa que cal planificar bé com atendre aquest gruix d'adolescents que representen un important sector de la població es faci gran i passin a ser joves que amb necessitat d'aquests i altres serveis.

L'oferta esportiva adreçada a infants s'ha potenciat molt i s'ha mantingut al llarg dels darrers anys, fet que ha permès consolidar la pràctica esportiva en aquesta franja d'edat. La majoria de les famílies d'infants menors de 12 anys enquestades assenyalen que l'oferta esportiva és suficient. Tot i això, aquells que indiquen que caldria millorar-la apunten la necessitat que hi hagi més activitats esportives que puguin fer conjuntament pares i fills, activitats no competitives i millores d'equipaments com ara piscines o skateparks. També assenyalen la

necessitat d'establir preus més assequibles, tot i que l'Ajuntament articula polítiques de bonificacions per garantir l'accés a l'activitat esportiva (beques, programa de tarifació social, etc.)

- **Pràctica esportiva entre els i les adolescents**

Des de fa quatre anys s'ha **anat avançant en la promoció de la pràctica esportiva entre els i les adolescents, per donar continuïtat a la pràctica esportiva escolar als instituts i centres de secundària. Com a repte de treball futur, es planteja la necessitat d'anar eixamplant la línia de treball amb els centres, atès que fins ara només es treballa amb centres públics**, però la realitat escolar de Sant Cugat és que hi ha més alumnes als instituts concertats o privats que no pas als centres públics.

Els joves consultats coincideixen a assenyalar que a Sant Cugat es promou molt la pràctica esportiva. Valoren positivament que l'oferta estigui distribuïda per diversos pavellons segons les modalitats d'esport. La Guinardera, possiblement perquè queda més apartat d'altres zones de la ciutat, és poc coneguda entre els joves i es podria potenciar més. Tot i això, cal assenyalar que la major part de l'activitat esportiva per a joves, però, és federada a través de clubs.

Per aquest motiu **es demana promoure més activitats esportives puntuals obertes**. Si bé s'organitzen tornejos esportius, amb bona acollida entre el jovent, s'observa interessant **donar continuïtat a aquest tipus d'activitats al llarg de l'any perquè ofereixen una alternativa a l'oferta federada de la ciutat**.

- **Esport femení**

Arran de l'estudi realitzat sobre els hàbits esportius dels adolescents, es va poder copsar que amb el pas de la primària a la secundària es genera una diferència de la pràctica esportiva del entre els nois i les noies. Tot i això, caldria tenir en compte que, si bé és cert que en els equipaments municipals hi ha menys noies que nois, en altres instal·lacions en espais privats (dansa, activitats pseudoesportives, etc.), hi ha més noies que nois. En aquest context **s'estan promovent activitats de foment de l'esport femení i l'oferta es va adaptant a les necessitats que es detecten**.

- **L'accés i ús de les instal·lacions esportives**

Les entitats consultades assenyalen que un dels problemes importants és que els clubs ocupen tots els horaris de les instal·lacions esportives pels seus entrenaments i activitats, i això provoca que altres persones no puguin fer servir aquest espais. Des del Servei d'Esports es va

plantejar la possibilitat d'organitzar lligues a pavellons municipals en horaris de menys ocupació (per exemple, la franja de 22.00 a 24.00 hores) però no va ser viable, ja que les entitats esportives van acabar absorbint aquestes franges horàries, també per la gran demanda que tenen.

Les entitats esportives, tot i que es beneficien d'aquesta cessió d'espais, mantenen quotes molt altes pels associats, per la qual cosa es considera un greuge comparatiu pels joves amb menys recursos que no poden o volen federar-se i que, tot i així, sí que voldrien utilitzar les instal·lacions públiques. En aquest sentit, hi **continua havent dificultats per alliberar espais i horaris als clubs i donar resposta a la demanda i les necessitats dels nois i noies que volen fer esport sense estar federats.**

- **Esport a l'aire lliure**

Sant Cugat disposa d'una àmplia xarxa d'equipaments urbans que promou la practica esportiva d'infants i joves, valorats molt positivament, ja que atrauen al jovent. Properament el Servei de Joventut col·laborarà en la difusió d'un recull amb relació a la ubicació dels diferents espais de la ciutat per a la pràctica de l'esport a l'aire lliure. A més, l'Ajuntament programa **activitats per a infants i adolescents en parcs i zones verdes de la ciutat: i hi ha col·lectius que fan un ús intensiu d'aquests espais a l'aire lliure i s'hi passen tot el dia.**

La cultura a Sant Cugat

Sant Cugat compta amb una Xarxa de Centres Culturals Polivalents, format per un conjunt de vuit equipaments municipals, repartits per tot el territori urbà, la finalitat dels quals és ser espais de referència en cultura de proximitat.

- **La cultura en la infància**

Els agents consultats valoren que **l'oferta cultural de la ciutat és àmplia, variada i accessible fins als 12 anys.** Actualment **es promou l'equilibri territorial de les activitats que s'organitzen i es descentralitza l'oferta per donar cobertura tant al centre de Sant Cugat com als diferents barris,** visibilitzant els centres socioculturals de districte. No obstant, cal continuar treballant en aquesta descentralització. Els tècnics consultats assenyalen que un dels principals **reptes de futur serà donar continuïtat a l'oferta cultural a la franja adolescent** ja que, novament, com passa amb l'esport, s'ha creat una gran oferta de recursos i propostes que ha de tenir continuïtat a mesura que els infants es facin grans.

- **La cultura a l'adolescència i joventut**

El principal repte per generar una oferta cultural per la població de 13 a 18 anys és que **aquesta franja d'edat és la gran desconeguda pels serveis municipals relacionats amb aquest àmbit. Es difícil generar activitats del seu interès i, quan programen activitats, els joves no sempre responen, fins i tot quan ells mateixos participen en l'organització d'alguna activitat.** Des de l'àmbit tècnic es valora que **cal una aposta política i més recursos si es vol abordar aquest tema de manera efectiva. La incertesa de la resposta dels nois i noies en les convocatòries fa que calgui buscar diferents estratègies i certa flexibilitat** per tal de connectar amb el seus interessos si es vol tenir una major incidència en la seva participació.

A Sant Cugat hi ha un col·lectiu de joves actiu i nombrós que està a entitats culturals, escoles de música, etc perquè s'identifiquen amb el projecte i connecten millor amb els seus interessos. Es percep que les entitats han canviat i s'estan tornant més recreatives i tenen un paper més aglutinador. És a dir, que sembla que un bon gruix dels i les joves d'aquestes edats **canalitzen més els seus interessos culturals a través d'aquestes entitats que no pas a partir la programació cultural organitzada per l'Ajuntament.**

També es percep un canvi important en **l'àmbit musical entre els i les joves, ja que diversos equipaments s'han convertit en referents juvenils:** La Pua -Oficina Musical, on hi van joves músics per trobar-se al bar o fer servir els bucs d'assaig, A la sala annexa del Casal Torreblanca que es va insonoritzar fa dos anys es fan programacions específiques. També s'impulsa el projecte Músics de Carrer, i es realitzen altres activitats organitzades per l'oficina musical.

- **Difusió de les activitats**

Els agents consultats coincideixen també en que cal **continuar millorant la difusió de les activitats.** Tot i que s'han fet diferents accions (tast d'activitats dins dels centres educatius, promocions diverses per facilitar l'accés, etc.) i es considera que tenen un cert impacte, caldria **enfocar una nova manera de treballar i fer arribar les activitats culturals allà on està el jovent.**

Pel que fa a la música, actualment, els concerts es fan al carrer quan fa bon temps i es treballa perquè a tots els equipaments de la Xarxa d'equipaments culturals hi hagi rotació i representació de totes les disciplines artístiques possibles. **Tot i això, una de les mancances destacades pel col·lectiu de 13-23 anys és la manca de sales de concerts.**

- **L'accés a la programació cultural**

La ciutat contempla activitats gratuïtes o de baix cost per a infants, adolescents i joves i també adults. **S'impulsen polítiques específiques de descomptes per a joves**, com en el cas del Teatre-Auditori de Sant Cugat; i hi ha altres modalitats com les de 2X1 i el jovent de 13 a 19 anys empadronat al municipi pot gaudir de la T-Jove, que té un cost de 3,10€ i ofereix avantatges per accedir a l'oferta cultural de Teatre, la Casa de Cultura, sales de festes i museus. Tot i això, s'observen **dificultats d'accés a l'oferta cultural, sobretot per la dificultat que suposa per un jove accedir-ne sense el suport dels pares.**

El lleure a Sant Cugat

- **El lleure a la infància**

L'**oferta d'activitats d'oci en general per al públic infantil i familiar és àmplia i diversa.** A partir del més de març fins a juliol hi ha moltes activitats cada cap de setmana i totes tenen gran resposta de públic. Aquest gran volum d'activitat però, genera **dificultats de gestió i una gran pressió per mantenir l'oferta i donar-hi continuïtat.** Per tal de millorar les respostes, es valora necessari poder **establir una mirada global entre els diferents serveis, recursos i equipaments vinculats a l'oci i lleure.** Per fer-ho aniria bé poder comptar amb algun referent de la **coordinació que ajudés a conèixer els diferents recursos i serveis i contribuís a donar respostes més integrals i globals.**

- **El lleure a l'adolescència**

En els darrers anys s'han anat **implementant diverses mesures per ampliar l'oferta de lleure per a aquest col·lectiu però manca definir la prioritat futura i pensar en el col·lectiu també de joves majors de 18 anys.** Per exemple, des de Serveis Urbans s'han renovat parcs infantils i adequat alguns parcs i places amb elements per a adolescents i joves. La Festa Major té una oferta d'activitats atractiva per aquest col·lectiu, amb una major implicació del Consell de Joves 13-16 en la seva organització i molta capacitat de convocatòria.

Malgrat aquestes iniciatives, els agents consultats destaquen que a Sant Cugat **els i les joves no tenen cap espai de referència com a punt de trobada de lleure.** Torreblanca ja va deixar de ser un casal de joves per passar a ser un espai polivalent, per la qual cosa **no es compta amb cap espai de trobada informal on el jovent, en especial adolescents, es puguin trobar per passar l'estona.** Entre setmana l'activitat principals dels adolescents consultats a través de l'enquesta és fer activitat esportiva i connectar-se a internet o xarxes socials. En canvi els caps de setmana l'activitat esportiva perd pes i guanya importància estar amb els amics i amigues a parcs i places i jugar a vídeo jocs.

- **Equilibri entre oci i tranquil·litat**

Bona part dels joves consultats a les sessions presencials indiquen que **l'espai públic està ocupat per altres col·lectius com infants i gent gran**. Es passa d'una **oferta de lleure molt variada pel públic infantil i familiar a una oferta elitista adreçada només a un sector de joves**. No hi ha oferta d'oci per la majoria dels joves, que perceben que han estat expulsats del centre, amb els locals ubicats a la perifèria, amb el conseqüent desplaçament obligat i els problemes de seguretat que se'n deriven. En aquest sentit es planteja la **dificultat de compatibilitzar el model de poble amb les necessitats d'oci del jovent**. Sant Cugat és una ciutat amb molta activitat a la via pública i, amb la voluntat de respectar el dret al descans, sobretot en determinades zones cèntriques, s'hi **està treballant per trobar propostes de millora, equilibrar la situació i oferir alternatives**. Una d'aquestes iniciatives va ser **el Pacte per la nit, que va generar, però, una gran frustració entre els joves de les entitats**. Des de la seva perspectiva no es van respectar els acords i no s'han desenvolupat els tres eixos de treball en què es sustentava. Un altre exemple que ha generat malestar entre algunes entitats ha estat la recent decisió de l'Ajuntament de passar a organitzar directament el Quinto i el Cap d'Any a l'envelat. Tot i que finalment s'ha arribat a un acord, valoren que si les entitats de joves no estan implicades directament en l'organització, és difícil organitzar festes que responguin veritablement a les demandes dels joves.

En aquest franja d'edat també **troben a faltar espais per poder fer activitats de petit format, guitarra, monòlegs, etc**. A l'enquesta realitzada als joves, un 56% assenyalen que manquen equipaments a la ciutat i majoritàriament indiquen precisament que falta és una sala de concerts o espai polivalent i, en segon terme, un casal o espai per a joves.

Emancipar-se a la ciutat

Emancipar-se a la ciutat

	Elements d'oportunitat	Aspectes a treballar
Ocupació	• Treball coordinat entre el SOM i Serveis Socials per millorar les condicions d'ocupabilitat dels joves.• Programa d'auto ocupació per a persones en risc d'exclusió social.• Programa Garantia Juvenil i incorporació de la figura tècnica del programa.• Incorporació de tres prospectors a Promoció Econòmica.	• Revisar les condicions laborals i els requisits de les ofertes de feina que les empreses publiquen a la borsa de treball del SOM.• Visualitzar més el servei d'assessoria a l'emprenedoria.• Garantir continuïtat de la figura de l'impulsor del Garantia Juvenil.• Es troba a faltar la figura d'un prospector juvenil.
Habitatge	• Parc d'habitatges amb protecció oficial adreçat a joves.	• Analitzar la necessitat d'adequar la rotació en els pisos de protecció a les necessitats del jovent.

L'ocupació a Sant Cugat

▪ Les dades de l'atur

La taxa d'atur a Sant Cugat ha anat minvant els darrers anys i se situa en el 6,92% el setembre de 2017, pràcticament la meitat de la mitjana catalana i del conjunt de la comarca. Entre el col·lectiu jove s'observa la mateixa evolució i des de 2015 se situa per sota de la taxa d'atur total del municipi. Per franges d'edat, entre el jovent de 25 a 34 anys és del 5,96% i entre les franges més joves, de 16 a 24 anys, se situa en el 6,17%, dades molt per sota de la comarcal i especialment de la catalana, que en la franja de 16 a 24 anys era del 30,26%.

La percepció d'alguns representants d'entitats és que **les dades d'atur juvenil poden estar distorsionades, atès que bona part dels joves en edat de treballar han de marxar del municipi per la impossibilitat d'accedir a un habitatge**. Això provoca que aquests joves que marxen quan s'inscriuen a l'atur, ho facin als municipis on van a viure.

▪ Diversitat de perfils de joves relacionada amb l'ocupació.

La percepció tècnica destaca la **diversitat de necessitats entre el col·lectiu en funció de la seva situació, aspecte que obliga a tenir en compte el tret de cadascun d'ells per dissenyar les polítiques i accions d'ocupació.** Alguns d'aquests joves no signifiquen grans percentatges sobre el total (joves que no es graduen, joves que no estudien i tenen condicions familiars precàries, joves que no s'han graduat i que no han seguit estudiant, joves estrangers amb situació irregular que estan fora de tots els circuits, mares solteres sense xarxa de suport, etc.), però cal tenir en compte les dificultats i limitacions en el seu procés formatiu, per evitar que queden exclosos dels circuits que s'ofereixen.

En aquesta línia, des del Servei d'Ocupació Municipal i Serveis Socials fa un any que es va engegar un treball coordinat per cercar eines que millorin les condicions d'ocupabilitat d'aquests col·lectius en situació de vulnerabilitat i dificultats d'inserció social i laboral. També s'està portant a terme un programa d'autoocupació gestionat per l'Ajuntament, el Grup Catalònia i l'Obra Social "La Caixa" per a persones en risc d'exclusió social.

- **Canals i eines que utilitzen els i les joves per accedir al món laboral**

L'ajuntament de Sant Cugat te convenis amb l'ajuntament de Rubí i el consell comarcal per a programes de **garantia juvenil**. La tècnica de garantia juvenil deriva a joves a programes de garantia juvenil que gestionen, l'Ajuntament de Rubí (Joves per l'ocupació) i el consell comarcal (fem ocupació per joves, Programes integrals de garantia juvenil i programes singulars de garantia juvenil.) Dins d'aquests programes es realitzen accions a Sant Cugat, com les orientacions i les tutories de seguiment i visites a serveis dels municipi. Es troben a faltar espais condicionats per poder dur a terme les formacions.

La incorporació de la **figura tècnica del Programa de Garantia Juvenil està donant resposta a la necessitat detectada de tenir un referent juvenil en temes d'ocupació, donat que el SOM no ha pogut proporcionar aquesta figura professional. Tenir-la com a referent pel jovent en temes laborals, ubicada a l'Oh!Ficina Jove, ha provocat un canvi en positiu pel que fa a l'atenció inicial i a l'acompanyament en els processos d'inserció laboral dels i les joves,** Des de l'àmbit tècnic, però, s'apunta que té la limitació de no pot dedicar-se a un perfil de joves més ampli. **Actualment, està garantida la continuïtat del programa de Garantia Juvenil però no de la figura tècnica del mateix degut a la previsió de que desaparegui la xarxa d'impulsors de Catalunya.**

- **El Servei d'Ocupació Municipal (SOM)**

L'oferta formativa de l'Ajuntament de Sant Cugat, a través del Servei d'Ocupació Municipal (SOM), compta amb formació presencial i formació en línia, amb cursos monogràfics sobre diversos temes: programes de transició escola-treball, a més de l'oferta formativa del Servei d'Ocupació de Catalunya. A més, té una Borsa de Treball i ofereix assessorament per a la recerca de feina. La percepció tècnica és que **aquest servei no és un servei de referència per als i les joves, ja que és generalista i no compta amb un servei específic adreçat a aquest col·lectiu, tot i que organitza tallers i altres accions relacionades amb la inserció laboral del jovent.** Tot i això, al SOM hi ha més joves apuntats que al Servei d'Ocupació de Catalunya, possiblement perquè l'atribueixen major utilitat a inscriure's a l'Oficina Municipal donat que té una borsa de treball amb moltes ofertes, tot i que no compta amb una borsa específicament adreçada a joves. Com a element de millora es detecta la **necessitat de revisar les condicions laborals i els límits que es posen a les empreses que vulguin inserir les seves ofertes de feina a la borsa de treball per trobar candidats.**

- **Economia social i emprenedoria**

A Sant Cugat estan sorgint **moltes iniciatives d'economia social que poden ser una oportunitat, ja que tot i no adreçar-se específicament a joves, possiblement poden ser del seu interès.** Respecte els projectes d'emprenedoria, gestionats per Promoció Econòmica, és un sector que no es visualitza tant com fa uns tres o quatre anys enrere, però, i cal esmentar que la ciutat disposa d'un servei d'assessoria a l'emprenedoria adreçat a tota la població.

- **Coordinació i col·laboració dels serveis municipals**

La coordinació entre la tècnica del Garantia Juvenil, el Servei d'Educació i el Servei d'Ocupació ha millorat amb relació a fa uns anys. Un dels elements que hi ha contribuït és el fet que la tècnica del Garantia Juvenil comparteixi un aplicatiu amb el Servei d'ocupació municipal pel registre de joves atesos. A més, des del Servei d'Ocupació Municipal i des del SOC es deriva al jovent a la tècnica del Programa de Garantia Juvenil encara que no tinguin el perfil, ja que a l'Oh!Ficina Jove compta amb una assessora laboral una tarda a la setmana que pot ajudar i orientar-los.

L'habitatge a Sant Cugat

- **L'accés a l'habitatge**

Els i les joves de Sant Cugat es troben en un context difícil per a l'emancipació residencial dins del municipi degut a que l'oferta d'habitatges és escassa i que el preu de l'habitatge del mercat lliure és molt car. A més, les condicions d'accés i els canvis de condicions del lloguer un cop formalitzats els contractes són altres elements que dificulten que el jovent pugui emancipar-se. Llogar un habitatge a Sant Cugat els suposa haver de destinar un percentatge massa elevat del seu sou (el 50-60% aproximadament). Per aquest motiu, molts han d'acabar compartint pis o opten per marxar a Rubí o Cerdanyola, per exemple, on troben opcions a preus més assequibles. En aquest context, els i les joves fins als 25 anys acostumen a quedar-se a casa dels pares i és entre els 25 i els 30 anys quan s'independitzen.

- **Recursos d'habitatges per al jovent**

No hi ha referent específic d'habitatge juvenil a la ciutat, sinó que des de l'Oh!Ficina Jove es deriva al jovent a l'Oficina Local d'Habitatge (OLH). De l'enquesta realitzada als joves s'observa com el desconeixement de l'Oficina Local d'Habitatge és molt elevat entre els joves de 18 a 21 anys però, es va reduint molt a mesura que es van fent més grans. En aquest sentit, destaca que el 66,7% dels joves majors de 25 anys enquestats asseguren haver-hi anat alguna vegada.

- **L'habitatge de protecció oficial per als joves.**

Del total del parc d'habitatges amb protecció oficial (462), gestionat per Promusa, empresa municipal de l'Ajuntament, 235 són adreçats a joves, que representen el 50,86% del total d'habitatges disponibles a maig de 2017. Actualment els joves opten als ajuts per al pagament del lloguer oberts a qualsevol persona, que pot suposar un ajut màxim de fins a 200 euros al mes sobre els 300 del total i s'atorguen en funció dels ingressos del llogater. Dels 235 habitatges de lloguer per a joves, 13 estan destinats per poder donar resposta a urgències socials. Des de l'àmbit tècnic s'assenyala que, **tot i que aparentment hi ha molta demanda a la ciutat de pisos de protecció oficial, són pocs els qui finalment acaben aportant la documentació i triant habitatge en cas que els sigui adjudicat en el sorteig**. Aquesta situació podria portar a pensar que l'emergència habitacional a Sant Cugat no és tan elevada com es percep i que l'oferta cobreix les necessitats de la població. Tot i això, es posa de relleu la **necessitat d'analitzar si l'oferta i la tipologia del parc d'habitatges de protecció oficial de la ciutat existent està cobrint les necessitats d'habitatge**. Es té la percepció que el model i disseny de pisos de protecció oficial de la ciutat no cobreix les necessitats d'un

perfil determinat de joves, per exemple, mares joves. Un altre element a analitzar és si el fet que els pisos de protecció tinguin una rotació de 5 anys es percep com un element que dificulta l'emancipació del jovent, ja que no dona possibilitats de continuïtat al projecte de vida. El context de precarietat laboral en el que es mouen els joves els dificulta poder fer front als compromisos que implica accedir a un habitatge.

Comprometre's i participar a Sant Cugat

Comprometre's i participar

	Elements d'oportunitat	Aspectes a treballar
Informació	• Existeixen diverses eines i canals d'informació adreçats a infants i joves.	• Adaptar i adequar de manera continuada els canals d'informació i interlocució amb el jovent.
Participació	• Ampli ventall d'espais, canals i mecanismes de participació.• Capacitat per arribar al jovent associat i a l'alumnat dels centres escolars.• Alta implicació i motivació dels infants en el Consell d'Infants.• Consellers del Consell 13/16 com a referents dels seus companys.• Projectes d'Aprenentatge i Servei.• Oficina del voluntariat• Teixit associatiu actiu i divers.	• Reforçar el paper protagonista d'infants i joves en les polítiques públiques.• Donar més continuïtat a la participació d'infants i joves més enllà dels espais formals, processos i col·laboracions puntuals.• Definir estratègies per arribar al jovent no associat.• Utilitzar estratègies específiques per promoure la participació d'infants i joves i vincular-la als processos que s'impulsin a la ciutat.• Millorar la comunicació i visualització de la tasca del Consell d'infants per posar-la en valor.• Connectar amb l'interès del professorat amb l'Aprenentatge servei.• Millorar i reforçar la coordinació dels projectes d'Aprenentatge servei amb el Servei de Joventut.• Cercar estratègies per connectar l'interès del jovent amb les ofertes de voluntariat.• Incrementar el suport a entitats de lleure educatiu i millorar l'acompanyament a les entitats més febles, les de nova creació o altres que ho necessitin.• Seguir treballant per promoure una participació que vagi més enllà del consum d'activitats.

La informació

- **La informació a infants i famílies**

Sant Cugat del Vallès compta amb **diverses eines i canals d'informació i comunicació adreçats als infants que difonen temes o activitats del seu interès**. Tot i que hi ha mitjans generalistes com el Canal Escoles de Cugat TV o el Tot Sant Cugat, les famílies amb infants menors de 12 anys destaquen que el millor canal per informar-les és el correu electrònic, les escoles i les xarxes socials. Des del Consell dels Infants també assenyalen l'escola, internet i els propis amics, com els millors canals per assabentar-se de les diferents activitats que s'organitzen a la ciutat.

- **La informació als joves**

La majoria dels joves consultats entre 12 i 30 anys **es consideren poc o gens informats, sobretot en les franges adolescents, mentre que el grau d'informació augmenta a mesura que els joves són més grans**. El mitjà que utilitzen per fer-ho, en totes les franges d'edat, són **principalment les xarxes socials i els amics i amigues**. El context actual requereix que l'Ajuntament **vagi adaptant i adequant els canals d'interlocució i de foment de la participació** amb el jovent, atès que els joves s'informen principalment a través de les xarxes socials (Instagram,...) i aquestes van variant. També s'informen a través dels cartells a l'escola, el pavelló o altres equipaments.

La participació a la ciutat

- **La participació impulsada des de l'Ajuntament**

Sant Cugat ofereix **diferents oportunitats als infants i els joves perquè participin en aquells afers que els hi afecten**, a través d'un ampli ventall d'espais, canals i mecanismes de participació per fer arribar les seves opinions i propostes i intervenir en la gestió del municipi. **El ric i divers teixit associatiu de Sant Cugat facilita també participar activament i implicar-se en la vida de la ciutat**.

La majoria de les iniciatives de foment de la participació que es fan arribar a centres educatius, joves i infants són activitats basades en el consum d'activitats dirigides; i una minoria de les propostes es produeix en espais institucionals estables de participació, amb representació dels infants i adolescents mitjançant processos d'elecció, o en processos concrets on sí que es cerca un paper més actiu dels infants i joves.

Per tant, **cal reforçar als infants i joves com a protagonistes de la participació**, per a què vegin que poden fer coses i tenir incidència, i així contribuir a la seva participació a la ciutat un cop arribin a l'adulthood. En aquest sentit, es destaca la **importància de promoure la participació des de ben petits per a què vagin interioritzant la cultura de la participació**.

- **L'impacte de la seva participació**

En general, es percep una **desconfiança mútua per participar**, tant per part de l'Ajuntament per fomentar d'una manera més decidida la participació d'aquest col·lectiu, com per part dels joves. En ocasions, el foment de la participació dels infants i joves hi ha qui considera que s'utilitza com una eina de validació i legitimitat de decisions ja preses. **La tutorització dels processos i dels espais és un element que pot contribuir a diluir la participació dels infants i del jovent**. Es valora que cal donar més continuïtat en el foment de la participació al marge dels espais, processos i col·laboracions puntuals que es produeixen.

En aquells processos en què els infants i joves veuen els resultats de la participació el sentiment d'utilitat augmenta. Cal **utilitzar estratègies específiques per afavorir la seva participació en els processos que s'impulsin a la ciutat, aprofitar els espais de participació ja existents per dinamitzar les convocatòries i aconseguir que siguin els protagonistes en la generació d'iniciatives des del propi col·lectiu**.

- **La participació a la infància**

Un dels espais de referència per la participació dels infants és el Consell dels Infants. **La implicació dels nens i nenes al Consell d'Infants és alta durant tot l'any, estan motivats i fan de corretja transmissora als seus companys**. Està ben valorat pels nens i nenes que en formen part, tot i que en ocasions es percep que es fa més per donar bona imatge que no pas per tenir en compte la participació dels infants. Cal pensar estratègies per comunicar millor què s'està fent i per a què, tant dins de l'administració com vers altres agents, **posar en valor la tasca d'aquests espais i reconèixer la participació infantil i juvenil, sobretot la dimensió pedagògica de la participació**.

- **La participació dels adolescents**

L'espai de referència per la participació dels adolescents és el Consell de joves 13/16. Actualment, dels tres temes que tracten cada any dos són proposats per l'Ajuntament i un pels propis joves, però es podrien obrir a més temes proposats pels propis membres per aconseguir una major motivació. Els consellers i les conselleres consultats són referents entre els seus companys com a interlocutors amb l'Ajuntament, i ells mateixos tenen la percepció que la majoria de propostes són escoltades per l'Ajuntament.

No obstant, **la meitat dels adolescents consultats consideren que l'Ajuntament no posa prou canals o facilitats per escoltar la seva opinió i valoren que la millor manera de participar i donar la seva opinió és a través de consultes puntuals.**

- **La participació dels joves**

Molts joves estudien i treballen fora de Sant Cugat i això dificulta la seva vinculació amb les dinàmiques de la ciutat. L'Ajuntament és capaç d'arribar als jovent associat o a través dels centres escolars però, en canvi, té moltes més dificultats per arribar als jovent no associat a cap entitat o que no estudien. La interlocució amb els joves ha de partir d'espais de participació i de coresponsabilitat, per tal de empoderar-los i incentivar la seva participació.

Els joves majors d'edat consultats consideren majoritàriament que participen poc o gens en els afers que els afecta. Els joves entre 22 i 25 anys consultats són els més crítics i consideren majoritàriament que l'Ajuntament no posa facilitats per la participació de jovent. També coincideixen en que la millor manera de fer-ho és a través de consultes puntuals, coincidint amb els adolescents.

- **Aprenentatge i Servei**

Els projectes d'Aprenentatge i Servei representen una oportunitat per aprofundir i fomentar la participació del jovent i els serveis a la comunitat, per tant, cal continuar treballant per la implicació de més centres escolars. Cal connectar amb l'interès del professorat, cercar la implicació de les entitats en els projectes i pensar estratègies per fer compatible els horaris. La coordinació amb el servei de Joventut seria clau per cercar estratègies conjuntes per implicar als centres educatius i treballar la participació del jovent a la ciutat.

- **Voluntariat**

Actualment, **el col·lectiu de joves és el menys nombrós fent voluntariat, principalment perquè estan saturats d'activitats i perquè hi ha un desajust** entre la demanda dels joves que volen fer voluntariat centrada en unes temàtiques d'interès (educació, medi ambient, voluntariat internacional o esport) i l'oferta existent (voluntariat social i de diversitat funcional). S'estan cercant estratègies per encaixar l'oferta i la demanda i connectar les accions de voluntariat i de diversitat funcional amb l'interès dels joves.

- **El teixit associatiu de Sant Cugat**

Sant Cugat compta amb un **teixit associatiu actiu i divers, sobre tot pel que fa als àmbits esportiu i cultural**. Cal seguir treballant en el seu enfortiment per promoure una participació que vagi més enllà del consum d'activitats. Cal **donar cabuda a tot tipus d'expressions de compromís o activisme; igualar el tracte que reben els diferents tipus d'entitats per part de l'Ajuntament i millorar la difusió dels projectes i activitats de les entitats. Cal donar més suport a entitats d'esplai o de lleure educatiu, facilitant el contacte amb els centres educatius i acompanyar d'una manera més propera a les entitats de nova creació, més febles o que ho requereixen.**

La coordinació entre entitats és desigual i així com les entitats culturals o les AMPA tenen espais de coordinació estables, la resta no tenen espais on compartir necessitats, projectes o coordinar-se.